

Til lovforslag nr. L 187

Folketinget 2010-11

Tillægsbetænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 31. maj 2011

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik, lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., integrationsloven og forskellige andre love

(Skærpet kontrol med udbetaling af offentlige forsørgelsesydelser, sanktioner for uberettiget modtagelse af ydelser under ophold i udlandet m.v.)

[af beskæftigelsesministeren (Inger Støjberg)]

1. Ændringsforslag

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget har stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 6. april 2011 og var til 1. behandling den 12. april 2011. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Arbejdsmarkedsudvalget. Udvalget afgav betænkning den 27. maj 2011. Lovforslaget var til 2. behandling den 30. maj 2011, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Arbejdsmarkedsudvalget.

Møder

Udvalget har, efter lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet lovforslaget i 2 møder.

Dispensation fra § 8 a, stk. 2, i Folketingets forretningsorden

Udvalget indstiller, at Folketinget dispenserer fra reglen i forretningsordenen om, at 3. behandling af lovforslaget ikke må finde sted før 2 dage efter, at offentliggørelsen af tillægsbetænkningen har fundet sted.

Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 24 spørgsmål til beskæftigelsesministeren til skriftlig besvarelse. Spørgsmål 71, 74-78, 83 og 85 var ved afgivelse af tillægsbetænkningen ikke besvaret. Spørgsmålene forventes besvaret inden 3. behandling. Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 1 spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret. To af udvalgets spørgsmål til beskæftigelsesministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

Samråd

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 1 spørgsmål til beskæftigelsesministeren og justitsministeren til mundtlig besvarelse. Ministrene har besvaret spørgsmålet i et samråd i udvalget den 30. maj 2011. Efterfølgende har beskæftigelsesministeren og justitsministeren fremsendt de talepapirer, der lå til grund for besvarelsene.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Indstillinger

Et *mindretal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *andet mindretal* i udvalget (S og SF) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* i udvalget (RV og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse*. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* i udvalget (LA) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget og de stillede ændringsforslag.

Politiske bemærkninger

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget vil ikke acceptere socialt bedrageri. Partierne finder, at indsatsen mod socialt bedrageri bør være af høj prioritet. Spekulation og snyd med sociale ydelser undergraver hele grundlaget for vores velfærdssamfund og derfor er det vigtigt, at vi øger indsatsen mærkbart mod sociale bedragere. Partierne støtter derfor intentionen i lovforslaget om, at det er nødvendigt at øge indsatsen mod socialt bedrageri og at sende et signal om, at socialt bedrageri er uacceptabelt og strafbart.

Partierne er dog betænkelige ved, at man i stigende grad lader administrationen overtage politiets arbejde i indsatsen mod socialt bedrageri, hvilket også er blevet problematiseret i høringsvarene fra Datatilsynet og Institut for Menneskerettigheder. Uanset om det er en virksomhed eller en borger der bedrager, mener partierne, at politiet skal inddrages i højere grad. Både for at sende et stærkt signal over for dem, der bedrager, om, at det er uacceptabelt, men også for at sende et signal om, at retssikkerheden for den enkelte skal overholdes.

S, SF, RV og EL vil gerne understrege vigtigheden af, at grundlæggende love og menneskerettigheder overholdes, at borgernes retssikkerhed beskyttes og at der er proportionalitet mellem lovforslaget og problemets omfang. På den baggrund har partierne udtrykt bekymring over for dele af lovforslaget og dets indhold, som er blevet problematiseret i høringsvarene fra bl.a. Datatilsynet og Institut for Menneskerettigheder. Datatilsynet og Institut for Menneskerettigheder gør opmærksom på, at lovforslaget kan være i strid med menneskerettighederne og databeskyttelsesreglerne.

Justitsministeren har oplyst i samrådet, at Justitsministeriet ikke er i tvivl om, at lovforslaget er i overensstemmelse med menneskerettighederne og databeskyttelsesreglerne, men kunne ikke uddybe nærmere, hvorfor Justitsministeriet finder, at det er rimeligt og i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, at Pensionsstyrelsen f.eks. får ret til at indhente oplysninger fra borgerens bank om borgerens hævninger alene på en begrundet formodning om uberettigede sociale ydelser, mens politiet og PET skal indhente en dommerkendelse, før de kan få tilsvarende oplysninger, selv om der er tale om alvorlige forbrydelser som f.eks. terror og drab. I og med, at der er tale om helt nye former for forvaltningsmyndigheders ret til at foretage kontrolforanstaltninger og efterforskning, som normalt udføres af politiet med en række retssikkerhedsgarantier, så vil det være meget væsentligt for vurderingen af, om det er i strid med menneskerettighederne og databeskyttelsesreglerne, om der er tale om proportionalitet, altså om der er tale om et så alvorligt samfundsproblem og en så effektiv indsats mod det, at det berettiger til så alvorlige indgreb. Ifølge beskæftigelsesministeren har kontrolaktionerne i 2010 indbragt ca. 3 mio. kr., og i lovforslagets bemærkninger regnes der med endnu mindre beløb. Derfor mener S, SF, RV og EL ikke, at ministeren har godtgjort, at der er proportionalitet mellem de foreslåede indgreb og det, man regner med at opnå.

Høringsvarene og den høring, udvalget afholdt, har også rejst tvivl i forhold til retssikkerhedsloven. Som minimum skal det derfor indskrives i loven, hvordan myndighederne sikrer, at retssikkerhedsloven bliver overholdt.

S, SF, RV og EL mener endvidere, at det vil være hensigtsmæssigt løbende at følge problemets omfang og effekterne af loven for at sikre, at der er proportionalitet, at loven fungerer efter hensigten og at retssikkerheden for den enkelte borger er til stede. Derfor foreslås det, at der i lovforslaget indskrives en revisionsbestemmelse, således at loven revideres efter 2 år.

Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget er imod lovforslaget, da RV og EL mener, det er for

vidtgående at give Pensionsstyrelsen hjemmel til at foretage en vilkårlig kontrol af borgerne i lufthavne, på stationer og busholdepladser, ligesom RV og EL mener, det er for vidtgående at give Pensionsstyrelsen hjemmel til at indhente oplysninger om borgernes hævninger fra deres pengeinstitut. RV og EL mener, denne efterforskning skal ligge hos politiet, med de retssikkerhedsgarantier der følger af dette, herunder indhentelse af retskendelse.

Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (S, SF, RV og EL):

Til § 2

1) I den under *nr. 21* foreslåede § 91, stk. 7, indsættes i 1. pkt. efter »i udlandet.«: »Pensionsstyrelsen skal, uanset muligheden for at indhente oplysningerne uden samtykke, forsøge at få samtykke til at indhente oplysningerne.«
[Præcisering af hjemmelsgrundlaget]

2) I den i *nr. 26* foreslåede § 91 b indsættes som *stk. 6*:
»Stk. 6. Politiet yder Pensionsstyrelsen bistand. Beskæftigelsesministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.«
[Præcisering af, at politiet kan bistå Pensionsstyrelsen ved gennemførelse af tilsyn]

Til § 8

3) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:
»Stk. 3. Beskæftigelsesministeren fremsætter i folketingsåret 2013-14 forslag til lov om ændring af de under § 2, nr. 21, foreslåede regler om indhentelse af oplysninger fra pengeinstitutter og de under § 2, nr. 26, foreslåede regler om lufthavnstilsyn.«
[Indsættelse af revisionsbestemmelse]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Ændringsforslaget er en præcisering af hjemmelsgrundlaget. Det foreslås med ændringsforslaget, at der i forslaget til den nye bestemmelse, § 91, stk. 7, indføjes, at Pensionsstyrelsen uanset muligheden for at indhente oplysninger fra pengeinstitutter uden samtykke fra et a-kassemedlem skal forsøge at få samtykke til at indhente oplysningerne.

Til nr. 2

Ændringsforslaget er en præcisering af, at Pensionsstyrelsen kan anmode politiet om bistand i forbindelse med gennemførelse af tilsyn (lufthavnstilsynet). Pensionsstyrelsen kan herefter anmode om politiets hjælp i situationer, hvor en person ikke vil medvirke ved at oplyse navn, adresse og cpr.-nummer, eller hvis en person ikke vil medvirke ved at udlevere rejsedokumenter til Pensionsstyrelsen.

Beskæftigelsesministeren og justitsministeren har med bemyndigelsesbestemmelsen mulighed for at fastsætte nær-

mere regler om, i hvilket omfang politiet skal medvirke for at sikre, at Pensionsstyrelsen får de oplysninger, styrelsen har anmodet borgeren om.

Til nr. 3

Ændringsforslaget indeholder en revisionsbestemmelse af de paragraffer, der omhandler udlevering af oplysninger fra pengeinstitutter og lufthavnstilsynet.

Jens Vibjerg (V) Peter Juel Jensen (V) Louise Schack Elholm (V) Ulla Tørnæs (V) Bent Bøgsted (DF) Colette L. Brix (DF)

Helle Sjelle (KF) fmd. Charlotte Dyremose (KF) Anders Samuelson (LA) Torben Hansen (S) Anne-Marie Meldgaard (S)

Lone Møller (S) Leif Lahn Jensen (S) nfmd. Eigil Andersen (SF) Özlem Sara Cekic (SF) Morten Østergaard (RV)

Line Barfod (EL)

Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Kristendemokraterne (KD)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Siumut (SIU)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Tjóðveldi (T)	1
Radikale Venstre (RV)	9	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	4	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

Oversigt over bilag vedrørende L 187 efter afgivelse af betænkning

Bilagsnr.	Titel
12	Betænkning afgivet 27. maj 2011
13	Udkast til tillægsbetænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 187 efter afgivelse af betænkning

Spm.nr.	Titel
65	Spm. om, hvilke overvejelser ministeriet har haft i forhold til den del af den omtalte dom fra Menneskerettighedsdomstolen, der omhandler problemet med, at myndigheder kontrollerer borgere helt vilkårligt, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
66	Spm., om borgerens A-kasse først skal have forsøgt at få samtykke fra borgeren til at indhente oplysninger fra borgerens pengeinstitut, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
67	Spm. om, hvorledes ministeren opfatter forskellen mellem »begrundet formodning om, at et A-kassemedlem uberettiget har modtaget dagpenge« og »konkret mistanke om, at et A-kassemedlem uberettiget har modtaget dagpenge«, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
68	Spm. om, hvorfor ministeren ikke mener, det vil være et tvangsindgreb, såfremt Pensionsstyrelsen pålægger et pengeinstitut at udlevere disse oplysninger, når det vil være et tvangsindgreb, såfremt politiet bad et pengeinstitut om det samme, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
69	Spm., om en kommune vil gennemføre en virksomhedskontrol, uden at der foreligger en formodning om, at borgeren modtager ydelser, og hvad forskellen er på, at der foreligger en formodning om, at en borger uberettiget modtager ydelser, og at der er en konkret mistanke om, at borgeren har begået det strafbare forhold uberettiget at modtage ydelser, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
70	Spm. om, hvornår det blev besluttet at udarbejde lovforslaget og på hvilken baggrund, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
71	Spm. om at indhente en udtalelse fra Københavns Politi om, hvordan kontrolaktionerne i Kastrup Lufthavn konkret har været tilrettelagt, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
72	Spm. om, hvor mange år politiet har bistået Pensionsstyrelsen med kontrolaktioner i lufthavne, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
73	Spm., hvad ministeren mener med, at lovforslaget kodificerer den hidtidige praksis, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
74	Spm. om at redegøre for, præcis hvilken lovhjemmel politiet har haft til at videregive oplysninger til Pensionsstyrelsen om borge-

- re, der er indrejst i lufthavnen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 75 Spm. om, hvilke andre myndigheder end Pensionsstyrelsen politiet har videregivet oplysninger til om borgere, der er indrejst i lufthavnen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 76 Spm., om det er korrekt forstået, at politiets grænsekontrol i lufthavnen ikke har til opgave at afdække socialbedrageri, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 77 Spm., om det er korrekt forstået, at politiets bistand til Pensionsstyrelsens kontrolaktioner i lufthavnen er ydet med hjemmel i Politilovens § 2, nr. 6, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 78 Spm. om at fremsende kopi af de anmodninger, Pensionsstyrelsen har fremsendt i 2010 og 2011 om bistand fra politiet til kontrolaktioner i lufthavnen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 79 Spm. om, hvilken lovhjemmel SKAT har haft til sit samarbejde med Pensionsstyrelsen om kontrolaktioner i lufthavnen, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 80 Spm. om, hvordan kontrolaktionerne i Kastrup Lufthavn konkret har været tilrettelagt, herunder præcist, hvad tolderne har foretaget sig, hvad beskæftigelsesministeren og Pensionsstyrelsens medarbejdere har foretaget sig, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 81 Spm. om at fremsende kopi af de anmodninger, Pensionsstyrelsen har fremsendt i 2010 og 2011 om bistand fra SKAT til kontrolaktioner i lufthavnen, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 82 Spm. om, hvilken hjemmel SKAT har til at yde bistand til andre myndigheders, f.eks. Pensionsstyrelsens, kontrolaktioner og om, hvilken konkret hjemmel der har været i Beskæftigelsesministeriets og Socialministeriets lovgivning til de konkrete kontrolaktioner i lufthavnen, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 83 Spm. om at redegøre for ministerens principielle overvejelser om den adgang til bankoplysninger uden forudgående retskendelse, som med forslaget gives til Pensionsstyrelsen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 84 Spm. om oversendelse af talepapiret fra samrådet den 30. maj 2011 om samrådspørgsmål B, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 85 Spm. om, på hvilket grundlag politiet i Kastrup Lufthavn hidtil har fået mistanke om, at borgere, der ankom med fly, uretmæssigt havde modtaget ydelser, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 86 Spm., om det er korrekt forstået, at Pensionsstyrelsen, såfremt lovforslaget vedtages, vil foretage kontroller i lufthavne, på banegårde m.v. uden bistand af politi og SKAT, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 87 Spm., om ministeren forventer, at de nye vidtgående beføjelser til Pensionsstyrelsen kun vil blive brugt over for borgere, hvor Pen-

- sionsstyrelsen har en begrundet formodning om, at de uberettiget har modtaget sociale ydelser, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 88 Spm. om, hvorfor lovforslaget i lovkatalog m.v. har fået arbejdstitlen »Indsats mod socialt bedrageri«, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 89 Spm. om, hvordan Pensionsstyrelsen i praksis vil skelne mellem de borgere, hvor man har en begrundet formodning om, at de uberettiget har modtaget sociale ydelser uden at der er tale om socialt bedrageri, og de borgere, hvor man har en konkret mistanke om, at de uberettiget har modtaget sociale ydelser, hvor der er tale om socialt bedrageri, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
- 90 Spm. om oversendelse af talepapiret fra samrådet den 30. maj 2011 om samrådsspørgsmål B, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 187 efter afgivelse af betænkning

Samråds- Titel

spm.nr.

- B Spm. om at redegøre for de bemærkninger, justitsministeren og Justitsministeriet har og har haft til lovforslaget i forbindelse med behandlingen af det, til beskæftigelsesministeren og justitsministeren

To af udvalgets spørgsmål til beskæftigelsesministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og beskæftigelsesministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra S.

Spørgsmål 61:

I forlængelse af svar på spørgsmål 43 bedes ministeren yde teknisk bistand til et ændringsforslag, der beskriver, hvordan Pensionsstyrelsen skal forholde sig i forbindelse med sikring af kopi af pas og rejsedokumenter, for at sikre at man følger Retssikkerhedslovens regler.

Svar:

Spørgerne må tænke på besvarelsen af spørgsmål 34 og ikke 43 som anført. Mit svar er udarbejdet på baggrund af, at der er henvist til spørgsmål 34.

Jeg vil naturligvis gerne sikre, at Pensionsstyrelsen følger Retssikkerhedsloven i forbindelse med sikring af kopi og rejsedokumenter, og den situation som beskrives i spørgsmålet, er en situation som teoretisk set kan opstå, men den er ikke på noget tidspunkt opstået i forbindelse med de gennemførte tilsyn.

Det skyldes, at Pensionsstyrelsens tilsyn efter lovforslagets § 91b gennemføres med hjemmel i særlovgivning. Der er tale om tilsyn, som foretages stikprøvevis, og der er ikke forud for gennemførelsen af et tilsyn tale om en konkret mistanke mod bestemte personer og lovovertrædelser, herunder lovovertrædelser, der kan medføre straf.

Pensionsstyrelsen vil derfor alt andet lige ikke have et grundlag for at have en konkret mistanke, men alene en begrundet formodning. Retssikkerhedslovens bestemmelser skal således som udgangspunkt ikke bringes i anvendelse.

I praksis er der således også alene tale om, at tilsynsmedarbejderen fra Pensionsstyrelsen ved et enkelt opslag i indkomstregisteret får en formodning om, at personen har modtaget ydelser under ophold i udlandet. Det er alene en formodning og den videre sagsbehandling, herunder sagsoplysning, sker i henholdsvis a-kasse og kommune.

Hvis Pensionsstyrelsen i forbindelse med tilsynet skulle få en konkret mistanke mod en bestemt person om en strafbar lovovertrædelse, skal styrelsen selvfølgelig efterleve §§ 9 og 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter. Rammerne for Pensionsstyrelsens handlemuligheder i en sådan situation fremgår allerede af bemærkningerne til lovforslaget, og det vurderes ikke at styrke retssikkerheden yderligere at indføre dette i loven.

Spørgsmål 62:

I forlængelse af svar på spørgsmål 41 bedes ministeren yde teknisk bistand til et ændringsforslag, der beskriver, hvordan Pensionsstyrelsen skal sikre, at en borger bliver oplyst om sine rettigheder, herunder risikoen for at blive tiltalt for socialt bedrageri.

Svar:

Spørgerens ønske om at sikre, at en borger bliver oplyst om sine rettigheder, herunder risikoen for at blive tiltalt for socialt bedrageri, er allerede imødekommet.

Pensionsstyrelsen skal og vil udarbejde og uddele skriftligt informationsmateriale, der opfylder betingelserne i § 5, stk. 2, nr. 1-4, i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter. Materialet vil indeholde generel information om tid og sted for tilsynet, om retten til at lade sig repræsentere eller bistå af andre, om formålet med tilsynet samt om det faktiske og retlige grundlag for kontrollen.

Der skal udleveres skriftligt materiale til den kontrollerede. Materialet skal indeholde oplysninger om formålet med tilsynet. Da formålet med tilsynet er at konstatere om personer under ophold i udlandet uretrettigt kan have modtaget ydelser, vil det af materialet komme til at fremgå, at hvis man uretmæssigt har modtaget sociale ydelser under ophold i udlandet, vil man blive bedt om tilbagebetaling af ydelsen og man kan eventuelt blive tiltalt for socialt bedrageri. Man vil ligeledes blive oplyst om, hvilke rettigheder man har, såfremt man kan risikere at blive tiltalt for socialt bedrageri.